

Myndigheten för yrkeshögskolan

Etablering på arbetsmarknaden 2012

Examinerade från KY/YH-utbildningar 2010

Förord

Myndigheten för yrkeshögskolans mål är att bidra till att försörja arbetslivet med rätt kompetens i rätt tid. De utbildningar som myndigheten beviljar ska svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft. Utbildade som genomgått kvalificerade yrkesutbildningar och utbildade från yrkeshögskolan förväntas tillgodose arbetslivets behov av yrkeskompetens. Investering i utbildningar inom yrkeshögskolan görs av både studerande, staten, offentliga och privata aktörer. Därför är det viktigt att på olika sätt följa upp studerande efter avslutad utbildning och deras etablering på arbetsmarknaden.

I denna rapport redovisas examinerade 2010 från kvalificerad yrkesutbildning och till viss del även från yrkeshögskolan och deras etablering på arbetsmarknaden 2012. I rapporten används måttet etableringsstatus för att beskriva hur väl examinerade från olika utbildningar är etablerade på arbetsmarknaden. Måttet har tagits fram av Statistiska centralbyrån och anger en individs ställning på arbetsmarknaden under ett helt kalenderår utifrån uppgifter om sysselsättning, arbetsinkomst, förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt om personen är studerande. Det räcker således inte enbart med att ha ett arbete för att en individ ska anses vara etablerad på arbetsmarknaden utan måttet tar även hänsyn till andra förhållanden som är viktiga utifrån ett individ- och samhällsperspektiv. Den etableringsstudie som redovisas i den här rapporten skiljer sig därmed från den sysselsättningsundersökning som myndigheten gör via en enkät till examinerade året efter examen. Sysselsättningsundersökningen mäter andelen som har arbete som huvudsaklig sysselsättning vid undersökningstillfället.

Rapporten har utarbetats av Anna Eriksson vid avdelningen för internt stöd och styrning, Myndigheten för yrkeshögskolan.

Västerås i mars 2015

Johnny Henriksson
Avdelningschef

Innehåll

Förord	1
1 Sammanfattning	3
2 Inledning	5
2.1 Bakgrund	5
2.2 Syfte och frågeställningar	5
2.3 Metod och genomförande	5
2.4 Etableringsstatus	6
2.5 Population	7
3 Resultat	9
3.1 Etableringen över tid	11
3.2 Skillnader mellan kvinnor och män	12
3.3 Skillnader mellan utbildningsområden	13
3.4 Etablering efter studielån	16
3.5 Etableringen bland dem som inte tagit examen	18
4 Avslutande reflektioner	20
5 Bilagor	22
5.1 Teknisk beskrivning	22
5.2 Definitioner och förklaringar	24
5.2.1 Etableringsstatus	24
5.2.2 Övriga begrepp	24
5.3 Utbildningsområden inom yrkeshögskolan enligt SUN 2000	26

1 Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolans mål är att bidra till att försörja arbetslivet med rätt kompetens i rätt tid. Därför är det viktigt att på olika sätt följa upp hur det går för de studerande efter avslutad utbildning. I den här rapporten redovisas hur etableringen på arbetsmarknaden ser ut för examinerade från kvalificerade yrkesutbildningar (KY) och yrkeshögskoleutbildningar (YH). Detta baserat på registeruppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB).

I rapporten redovisas resultat för examinerade under åren 2004-2010. Rapporten fokuserar emellertid på de examinerade år 2010 och deras etablering på arbetsmarknaden under år 2012. Eftersom utbildningarna avslutas vid olika tidpunkter under året innebär det att uppföljningen sker 12-24 månader efter examen.

KY-utbildningar kan sägas vara YH-utbildningarnas föregångare och har sedan år 2009 successivt ersatts av YH-utbildningar. De första examinerade från YH avslutade sina utbildningar hösten 2010. De flesta som examinerades detta år hade emellertid gått en KY-utbildning (94 procent). Av de examinerade år 2010 som följs upp i den här rapporten har endast 6 procent gått en YH-utbildning.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan beskrivas på olika sätt. I rapporten används måttet etableringsstatus för att beskriva de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Etableringsstatus anger en individs ställning på arbetsmarknaden under ett kalenderår utifrån uppgifter om sysselsättning, arbetsinkomst, förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt om personen är studerande. Måttet ställer relativt höga krav för att en person ska räknas som etablerad. Det räcker inte att ha ett arbete för att räknas som etablerad utan det ställs även krav på inkomstnivån och omfattningen av arbetet. De personer som räknas som etablerade kan därför sägas vara väl etablerade på arbetsmarknaden.

Några av de viktigaste resultaten i rapporten:

**65 procent
etablerade 2012**

Av de som examinerades år 2010 från KY- och YH-utbildningar hade 65 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden år 2012. Det var 12 procent som hade en osäker ställning, 11 procent hade en svag ställning och 3 procent var utanför arbetsmarknaden. Av de examinerade var 9 procent studerade.

**Etableringen ökat
över tid**

De examinerades ställning på arbetsmarknaden skiljer sig mellan olika examensår. Konjunkturen och arbetsmarknadsläget vid examensåret spelar här en roll. En jämförelse över tid mellan olika examensår och deras ställning på arbetsmarknaden 1-2 år efter examen visar en högre etablering bland de examinerade år 2010 jämfört med tidigare examenskullar under perioden 2004-2009. Lägst etablering hade de examinerade år 2004 då 55 procent var etablerade 1-2 år efter examen. Etableringen bland de examinerade ökade sedan för de efterföljande examensåren men minskade för de som tog sin examen i anslutning till den ekonomiska nedgången 2008-2009. Etableringen ökade därefter igen för att nå periodens högsta nivå med 65 procent etablerade av de examinerade år 2010.

Högre etablering bland män	Andelen etablerade är högre för män än för kvinnor. Bland de examinerade år 2010 var skillnaden i etablering närmare 10 procentenheter. Skillnaden mellan könen var ungefär lika stor som för de föregående fem examensåren. Till viss del beror skillnaden på att utbildningsområden med högst etablering har en hög andel manliga examinerade. Även inom många av utbildningsområdena är emellertid männen etablerade i högre grad än kvinnorna.
Relativt stor skillnad mellan utbildningsområdena	Högst andel etablerade bland de examinerade 2010 fanns inom Samhällsbyggnad och byggt teknik där fler än 8 av 10 examinerade var etablerade. Även inom Transporttjänster samt Teknik och tillverkning var fler än 7 av 10 etablerade på arbetsmarknaden. Lägst andel etablerade hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Friskvård och kroppsvård. För dessa två utbildningsområden var drygt 4 av 10 etablerade. Andelen företagare är i de flesta fall hög inom utbildningsområden med låg etablering medan områden med hög etablering har en högre andel renodlat anställda. Det är vanligare att företagare har låga inkomster och därmed hamnar de oftare i kategorin osäker ställning på arbetsmarknaden. En del av skillnaden i etablering mellan utbildningsområdena beror därför på de examinerades yrkesställning. Hur vanligt det är med säsongarbete och deltidsarbete kan också bidra till skillnader mellan utbildningsområdena.
Examinerade etablerade i högre grad än ej examinerade	Studerande som genomgått stora delar av utbildningen men inte tagit examen är i lägre grad etablerade på arbetsmarknaden än de som tagit sin examen. Andelen etablerade var 14 procentenheter högre bland de som tagit examen.
Etableringen varierar mellan studielänen	Etableringen bland de examinerade år 2010 var som högst i Västmanlands län. Av de examinerade som studerat i länet var 76 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2012. Även i Västerbottens län och Stockholms län var andelen etablerade över 70 procent. Etableringen var i sin tur lägst i Dalarnas län (49 procent etablerade). Andelen etablerade samvarierar till viss del med vilka utbildningar som bedrivs i länet.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Myndigheten för yrkeshögskolans mål är att bidra till att försörja arbetslivet med rätt kompetens i rätt tid. Att på olika sätt följa upp hur det går för de studerande efter avslutad utbildning är en viktig del i detta arbete. I den här rapporten redovisas hur etableringen på arbetsmarknaden ser ut för examinerade¹ från kvalificerade yrkesutbildningar (KY) och yrkeshögskoleutbildningar (YH). Resultaten som redovisas baseras på registeruppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB) och fokuserar på examinerade år 2010 och deras etablering på arbetsmarknaden år 2012.

KY-utbildningar kan sägas vara YH-utbildningarnas föregångare och har sedan år 2009 successivt ersatts av YH-utbildningar.² De första examinerade från YH avslutade sina utbildningar under hösten 2010. Av de examinerade år 2010 hade emellertid endast 6 procent gått en YH-utbildning. De flesta av de examinerade som ingår i den här uppföljningen har således gått en KY-utbildning.

Registerstudier av KY-examinerades etablering på arbetsmarknaden har genomförts tidigare och publicerats åren 2009 och 2012.³ Myndigheten för yrkeshögskolan följer även upp de examinerades sysselsättning med hjälp av en årlig enkät till de examinerade. Utifrån svaren på den undersökningen beräknas bland annat hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.⁴ Det etableringsmått som används i den här rapporten ställer emellertid högre krav på etablering på arbetsmarknaden än att ha ett arbete, bland annat vad gäller arbetets omfattning och inkomstnivå.

2.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att belysa examinerades etablering på arbetsmarknaden. Rapporten är en del av arbetet med att följa upp utbildningarnas resultat och effekter och ett komplement till den sysselsättningsundersökning som myndigheten genomför. Etableringsstudien besvarar följande frågeställningar:

- Hur väl etablerade på arbetsmarknaden är examinerade från KY/YH-utbildningar efter sin examen?
- Hur har de examinerades etablering sett ut över tid?
- Finns det skillnader i etablering mellan examinerade beroende på kön, utbildningsområde och region?
- Finns det skillnader i etablering mellan examinerade och de som genomgått stora delar av utbildningen men inte tagit examen?

2.3 Metod och genomförande

Resultaten som presenteras utgår från en registerstudie av de examinerade vid KY/YH-utbildningar under åren 2004-2010. SCB har tagit fram registerdata om de examinerade på uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan. För att kunna studera etableringen på

¹ Examinerad innebär att personen har avslutat sina studier med godkänt resultat.

² De sista KY-utbildningarna avslutades år 2013.

³ Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning (2009), *På längre sikt - KY-studenter på arbetsmarknaden*

Myndigheten för yrkeshögskolan (2012), *Etablering på arbetsmarknaden för studeranden från kvalificerade yrkeshögskoleutbildningar med avslut 2005-2009*

⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (2015), *Studerandes sysselsättning 2014, YH- och KY-studerande som examinerades 2013*

arbetsmarknaden för personer som slutfört en stor del av utbildningen men inte tagit examen har registerdata även tagits fram för denna grupp.⁵

I rapporten används måttet etableringsstatus för att beskriva de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Detta mått är framtaget av SCB i samarbete med Högskoleverket (numera Universitetskanslersämbetet) och används bland annat för att belysa etablering på arbetsmarknaden efter gymnasieskola och högskola. Måttet visar individers aktivitet på arbetsmarknaden under ett kalenderår. Detta utifrån uppgifter om sysselsättning, arbetsinkomst, förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt om personen är studerande.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på många olika sätt. Det etableringsmått som används i den här rapporten är förhållandevis snävt och ställer relativt höga krav på vad som ska vara uppfyllt för att räknas som etablerad. De personer som räknas som etablerade kan därför anses vara relativt väl etablerade på arbetsmarknaden. Det räcker inte att ha ett arbete för att räknas som etablerad utan det ställs även krav på inkomstnivån och omfattningen av anställningen.

2.4 Etableringsstatus

Etableringsstatusen redovisas i den här rapporten uppdelat i fem kategorier.

1. Etablerad ställning på arbetsmarknaden
2. Osäker ställning på arbetsmarknaden
3. Svag ställning på arbetsmarknaden
4. Utanför arbetsmarknaden
5. Studerande

För att ha en **etablerad** ställning på arbetsmarknaden måste personen ha en årlig arbetsinkomst⁶ på minst 209 100 kronor (enligt 2012 års inkomstgränser), vilket motsvarar en månadsinkomst på närmare 17 500 kronor. Personen ska ha varit sysselsatt⁷ och får inte heller ha studerat eller varit arbetslös under uppföljningsåret. (I rapporten används begreppet etablerad synonymt med etablerad ställning.)

Det här innebär att om en person varit arbetssökande i januari och sedan varit sysselsatt från februari till december så räknas den inte som etablerad på arbetsmarknaden. Har personen arbetat större delen av året men inte i november, så räknas den heller inte som etablerad. I dessa fall är personens ställning på arbetsmarknaden **osäker**, givet att man haft en årlig arbetsinkomst på minst 209 100 kronor. Har man en arbetsinkomst mellan 177 000 och 209 000 kronor eller om man har en lägre inkomst och är företagare hamnar man i kategorin osäker ställning på arbetsmarknaden. Personen får inte ha studerat för att räknas till kategorin osäker ställning. Att ha en osäker ställning ligger enligt definitionen närmare att vara etablerad än att ha en svag ställning och bör därför inte likställas eller summeras med de som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

⁵ Varje halvår skickar utbildningsanordnarna in en uppdaterad förteckning till myndigheten över de studerande för en utbildningsomgång. Här avses de studerande som varit med på sista förteckningen över studerande men som hoppat av utbildningen i slutet av utbildningen eller fullföljt utbildningen utan godkänt resultat.

⁶ Arbetsinkomst (förfärsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar) omfattar lön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, sjukpenning, havandeskapspenning, smittbärarpenning, sjuklönegaranti, skattepliktig arbetsskadeersättning, rehabiliteringsersättning, föräldrapenning vid barns födelse och adoption, tillfällig föräldrapenning vid vård av barn samt närståendepenning. Enbart personer som haft lön eller inkomst av aktiv näringsverksamhet under det aktuella året får en arbetsinkomst.

⁷ Enligt SCB är en person sysselsatt om den utfört förfärsarbete (som egen företagare eller anställd) motsvarande minst en timme per vecka under november månad det aktuella året.

Att ha en **svag** ställning på arbetsmarknaden innebär att personen haft en arbetsinkomst under 177 000 kronor. Alternativt ska personen varit arbetslös eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder i ungefär 9 månader. Personen får inte ha studerat.

Som **studerande** räknas personer som under året varit registrerade i högskolans forskarutbildning eller varit registrerade på högskolans utbildningar på grundläggande eller avancerad nivå och samtidigt haft studiestöd. Även övriga personer som fått studiestöd på minst 2 000 kronor under året räknas som studerande.

Personer som helt saknar arbetsinkomst under året och inte heller varit studerande räknas som **utanför arbetsmarknaden**. I denna grupp hamnar bland annat personer som varit arbetssökande under hela året. Även personer som under hela året haft sjuk- eller aktivitetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning samt personer som arbetar obetalt i hemmet eller är ålderspensionärer ingår i denna grupp.

Till skillnad från de uppföljningar som Universitetskanslersämbetet (och tidigare Högskoleverket) har gjort kring högskoleexaminerades etablering exkluderas inte studerande vid beräkningen av de KY/YH-examinerades etablering.⁸ Detta eftersom KY/YH-utbildningar inte har som syfte att leda till högre studier. Dessutom kan det vara intressant att belysa om det finns utbildningsområden som i större utsträckning än andra leder till vidare studier.

2.5 Population

Rapporten fokuserar på examinerade år 2010. Att ha tagit examen innebär att personen har avslutat sina studier med godkänt resultat. Med examinerade år 2010 avses de personer som tagit examen på de utbildningsomgångar som avslutades under år 2010. Examinerade mäts således utifrån utbildningens slutdatum och inte utifrån individens avslutsdatum. Detta innebär att man kan ha gjort kompletteringar åren efter utbildningens avslut men ändå räknas som examinerad det år som utbildningen avslutades.

Utbildningsomgångarna inom KY/YH startas och avslutas vid olika tidpunkter under året även om majoriteten avslutas under maj och juni. Av de examinerade år 2010 var det emellertid 25 procent vars utbildning avslutades andra halvåret och hälften av dessa avslutade sin utbildning i december.⁹ Etableringsmättet avser etableringen under ett kalenderår och för att räknas som etablerad får man inte ha varit arbetssökande en enda dag under året och man får inte heller ha varit studerande. Examinerade i slutet av året har därför mer begränsade möjligheter att vara etablerade redan året efter examensåret. Den här studien fokuserar därför på examinerades etablering andra året efter examensåret. Det innebär i praktiken att uppföljningen av etableringsstatus påbörjas mellan 12 och 24 månader efter examen men att merparten av de examinerade följs upp 1,5 år efter examen. På grund av eftersläpningar i statistiken är 2012 det senaste året som det finns etableringsdata för. Redovisningen avser därför i första hand examinerade år 2010 och deras etablering på arbetsmarknaden år 2012.

År 2010 var antalet examinerade från utbildningar inom KY eller YH drygt 10 500. I uppföljningen av deras etablering på arbetsmarknaden ingår inte personer som flyttat utomlands eller avlidit. Även personer som vid avslutningen från KY/YH-utbildningen hade en högre utbildningsnivå än den som fåtts genom KY/YH har exkluderats och ingår inte heller i uppföljningen. Totalt ingår 9 261 av de examinerade 2010 i uppföljningen av deras etablering år 2012.

⁸ Universitetskanslersämbetet exkluderar de som fortsatt att studera när de följer upp de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Bland annat beroende på att en examen från högskolan inte nödvändigtvis innebär att man avslutat sina studier utan man kan fortsätta studera för att ta en högre examen eller för att ta examen i ytterligare ämnen.

⁹ Tabell över examinerade från YH/KY efter examensår och examensmånad finns i bilagan till rapporten.

Av de examinerade som ingår i uppföljningen hade 94 procent gått en KY-utbildning och 6 procent en YH-utbildning. Det var något fler kvinnor, 56 procent kvinnor jämfört med 44 procent män. Det var 55 procent som var yngre än 30 år, 26 procent var 30-39 år och 18 procent var 40 år eller äldre. Det vanligaste utbildningsområdet bland examinerade var Ekonomi, administration och försäljning, vilket 30 procent gått en utbildning inom. En utbildning som var kortare än 2 år hade 40 procent av de examinerade gått medan övriga 60 procent gått en utbildning som var 2 år eller längre.

Tabell 1 | Examinerade år 2010 som ingår i studien efter kön, ålder, utbildningsform, utbildningslängd och utbildningsområde

		Antal	Andel (%)
Kön	Kvinna	5 228	56%
	Man	4 033	44%
Ålder	24 år eller yngre	1 655	18%
	25-29 år	3 471	37%
	30-39 år	2 433	26%
	40 år eller äldre	1 702	18%
Utbildningsform	KY	8 716	94%
	YH	545	6%
Utbildningens längd¹⁰	Minst 0,5 år mindre än 1 år	22	<1%
	Minst 1 år mindre än 1,5 år	2 295	25%
	Minst 1,5 år mindre än 2 år	1 346	15%
	Minst 2 år mindre än 2,5 år	5 379	58%
	Minst 2,5 år mindre än 3 år	172	2%
	Minst 3 år	47	1%
Utbildningsområde	Data/IT	571	6%
	Ekonomi, administration och försäljning	2 742	30%
	Friskvård och kroppsvård	268	3%
	Hotell, restaurang och turism	678	7%
	Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	1 172	13%
	Journalistik och information	38	<1%
	Juridik	41	<1%
	Kultur, media och design	616	7%
	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	318	3%
	Miljövård och miljöskydd	38	<1%
	Pedagogik och undervisning	30	<1%
	Samhällsbyggnad och byggteknik	679	7%
	Säkerhetstjänster	133	1%
	Teknik och tillverkning	1 508	16%
	Transporttjänster	406	4%
	Övrigt	23	<1%
Totalt		9 261	100%

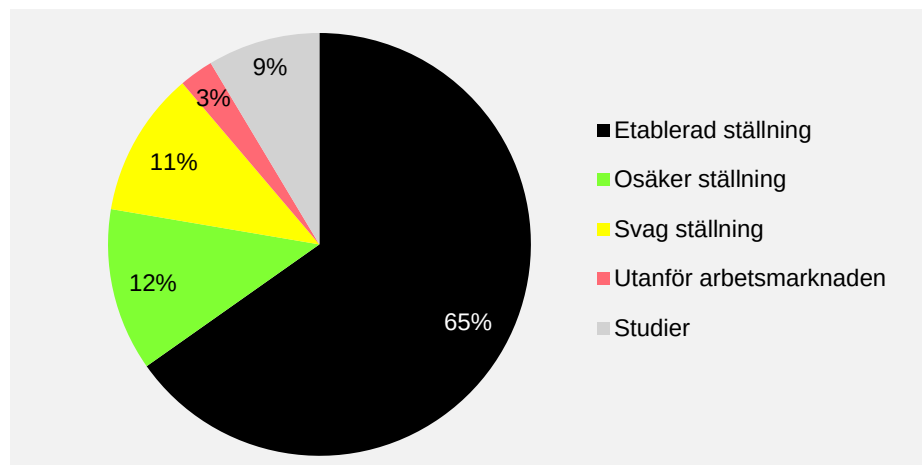
¹⁰ YH-utbildningar som motsvarar mindre än 1 år på heltid ger ingen examen. Studerande vid dessa utbildningar ingår därför inte i uppföljningen av etablering. Inom KY gav däremot alla utbildningar examen, oavsett utbildningens längd. Ett mindre antal av de examinerade som ingår i undersökningen har därför gått en utbildning som motsvarar mindre än 1 års heltidsstudier.

3 Resultat

I detta avsnitt följer en redovisning av de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Förutom etableringen totalt sett redovisas även etableringen efter kön, utbildningsområde och studielän¹¹. Etableringen för de examinerade år 2010 jämförs även med etableringen för de som examinerats tidigare under perioden 2004-2010. Uppgifterna som redovisas i avsnittet finns även i tabellform i en separat tabellbilaga som publicerats tillsammans med rapporten.

Av de examinerade år 2010 var 65 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2012. Av de examinerade hade 12 procent en osäker ställning på arbetsmarknaden, 11 procent en svag ställning och 3 procent var utanför arbetsmarknaden. Det var 9 procent av de examinerade som studerade.

Diagram 1 | Etablering 2012 för examinerade från KY/YH år 2010

De olika beståndsdelarna i etableringsmåttet bidrar i olika grad till att inte alla examinerade uppfyller villkoren för att räknas som etablerad på arbetsmarknaden.

Sysselsättning

För att räknas som etablerad måste man varit sysselsatt¹² i november månad. Av de som examinerades år 2010 var 90 procent sysselsatta i november 2012. Andelen sysselsatta var 89 procent bland kvinnorna och 91 procent bland männen. Bland de som enligt etableringsstatusen inte var i studier var andelen sysselsatta 94 procent.

Studier

Examinerade vars etableringsstatus under år 2012 var studerande¹³ räknas inte som etablerade. Bland examinerade 2010 var det 9 procent som klassas som studerande 2012. Bland dem som inte var i studier var andelen etablerade år 2012 drygt 71 procent.

Förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder (exklusive studerande)

För att räknas som etablerad får man inte ha varit arbetssökande eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder någon gång under året. Bland examinerade 2010 var det drygt 85 procent som inte hade varit arbetslösa någon hel dag under

¹¹ Med studielän avses det län där utbildningen genomfördes.

¹² För definition av sysselsatt se sida 25.

¹³ För definition av studerande se sida 24.

2012. Skillnaderna mellan kvinnor och män var små, 85 procent för kvinnor och 86 procent för män. Det var 2 procent av de examinerade som varit arbetslösa mindre än en månad, 10 procent 1-9 månader och 2 procent mer än 9 månader.

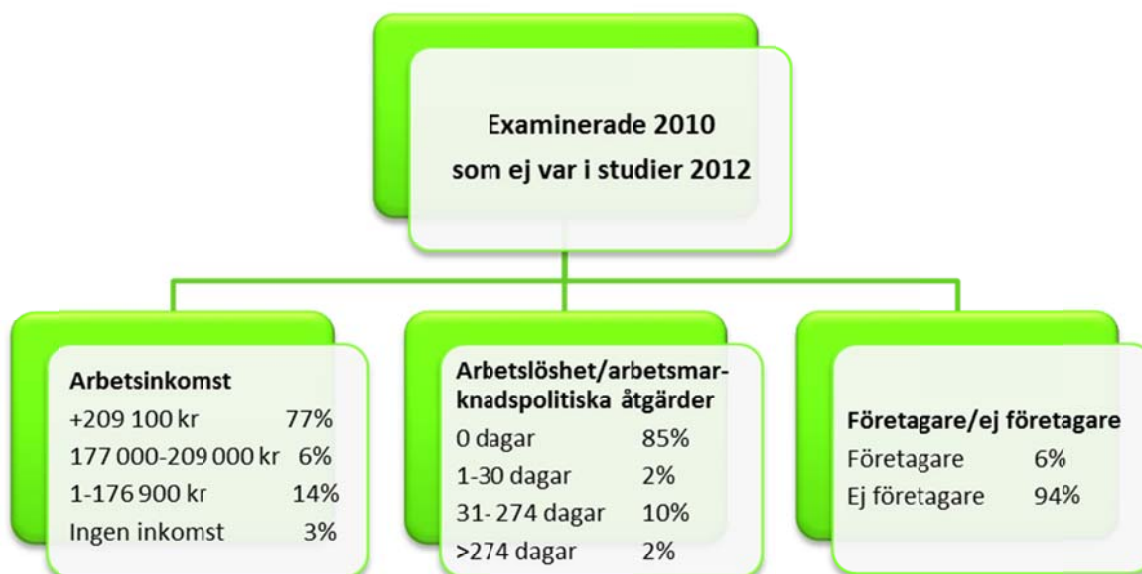
Arbetsinkomst under året (exklusive studerande)

För dem som inte klassas som studerande läggs den totala arbetsinkomsten under året ihop för att se om personen klarar inkomstgränsen för att kunna räknas som etablerad. Bland examinerade 2010 var det oavsett förekomst av arbetslöshet eller sysselsättning 77 procent som år 2012 hade en arbetsinkomst som översteg inkomstgränsen för att kunna räknas som etablerad. Andelen var 73 procent bland kvinnorna och 82 procent bland männen.¹⁴

Totalt sett slår kravet på en inkomst på minst 209 100 kronor hårdast mot etableringsstatusen för KY/YH-examinerade. Det gäller speciellt kvinnorna som i lägre grad än männen klarade inkomstgränsen för att räknas som etablerad. Även kravet på att inte ha varit arbetssökande eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder under en enda dag nås av långt ifrån alla.

Nedan redovisas arbetsinkomst, förekomst av arbetslöshet samt företagande för de examinerade år 2010 som inte var i studier under år 2012.

Diagram 2 | Arbetsinkomst, arbetslöshet och företagande år 2012 för examinerade från KY/YH år 2010 som ej var i studier år 2012

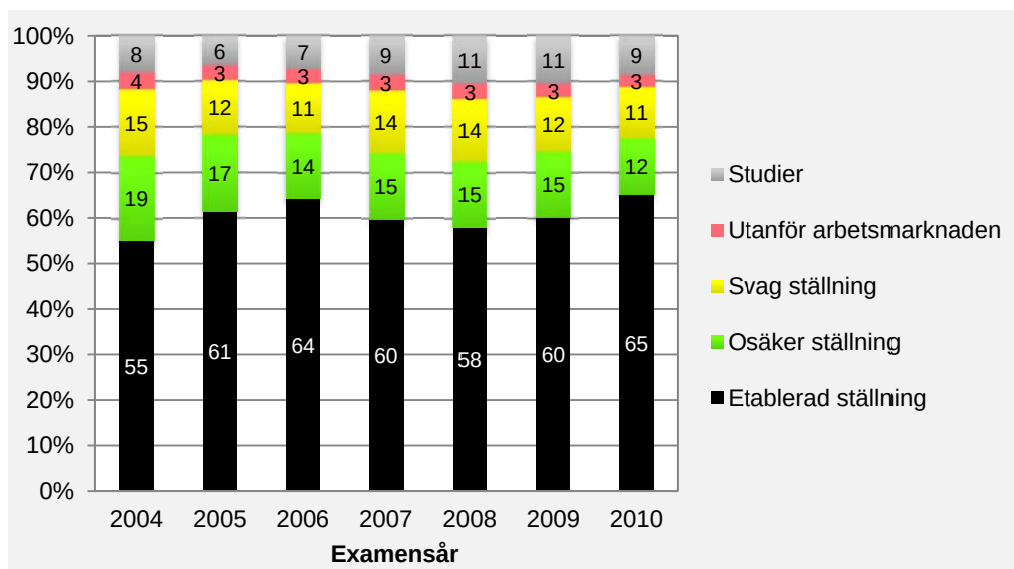
¹⁴ År 2012 var inkomstgränsen för att räknas som etablerad 209 100 kronor, vilket motsvarar 17 500 kronor per månad.

3.1 Etableringen över tid

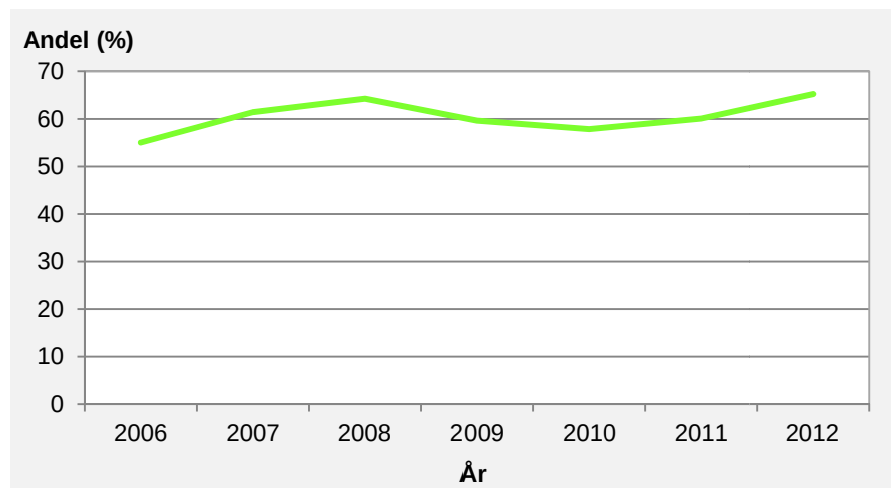
KY/YH-examinerades ställning på arbetsmarknaden skiljer sig mellan olika examensår. Konjunkturer och arbetsmarknadsläget vid examensåret spelar roll för de examinerades möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. När andelen etablerade jämförs mellan olika examensår måste man också komma ihåg att vilka utbildningar som genomförts varierar mellan åren och kan påverka etableringen för ett specifikt examensår.

Av de examinerade år 2004 var 55 procent etablerade 1-2 år efter examen. Andelen av de examinerade som var etablerade ökade sedan under några examensår för att i samband med finanskrisen och den efterföljande ekonomiska nedgången 2008-2009 minska bland de som examinerades i anslutning till dessa år. Av de som examinerades år 2010 var 65 procent etablerade 1-2 år efter examen. Det är den högsta andelen etablerade som uppmäts under perioden 2004-2010.

Diagram 3 | Etablering 1-2 år efter examen från KY/YH, fördelat efter examensår

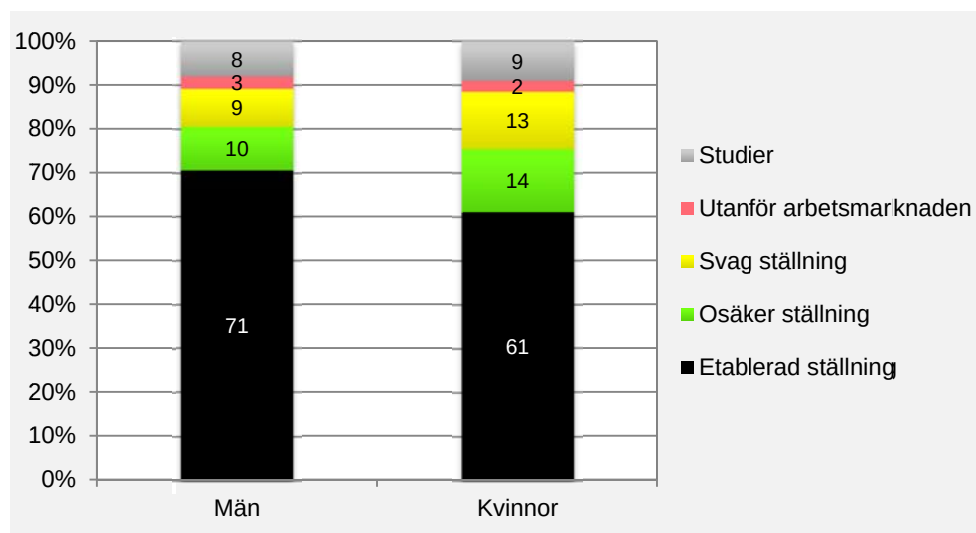

Att den rådande konjunkturer har betydelse för de examinerades etablering på arbetsmarknaden tydliggörs i diagram 4. Andelen etablerade bland de examinerade 2004-2010 redovisas här efter uppföljningsår, det vill säga det år som etableringsstatusen avser. Mellan år 2005 och 2008 ökade andelen etablerade bland de som examinerats 1-2 år tidigare för att därefter minska under år 2009 och 2010. Sedan år 2010 har andelen etablerade bland de som examinerats 1-2 år tidigare återigen ökat.

Diagram 4 | Andel (%) etablerade 1-2 år efter examen från KY/YH, fördelat efter uppföljningsår

3.2 Skillnader mellan kvinnor och män

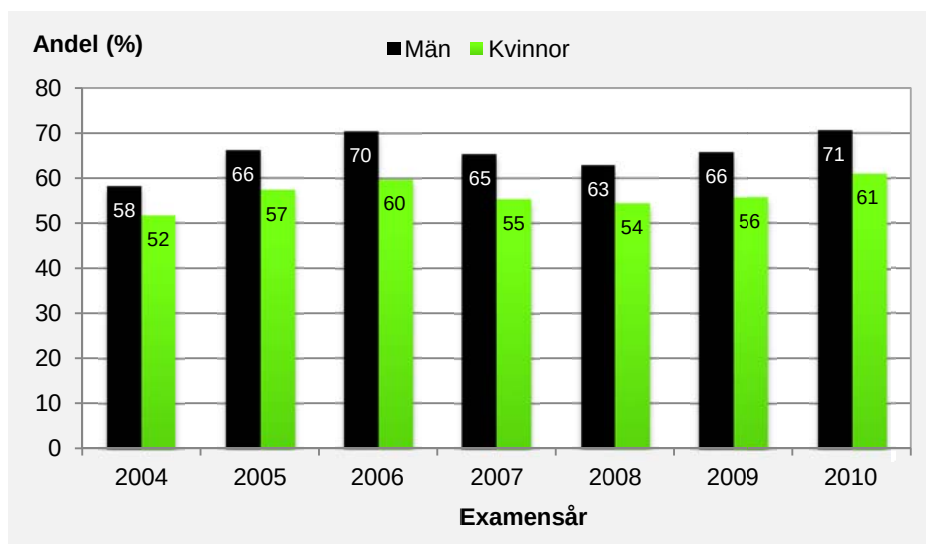
Av de examinerade från KY/YH-utbildningar år 2010 hade 71 procent av männen och 61 procent av kvinnorna en etablerad ställning på arbetsmarknaden år 2012. Männen var således etablerade i större utsträckning än kvinnorna. Kvinnorna hade i större utsträckning än männen en osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden. Skillnaden i etablering mellan könen beror till viss del på att utbildningsområdena med högst etablering har en hög andel manliga examinerade. Även när jämförelsen mellan könen görs på utbildningsområdesnivå har emellertid männen i många fall en större andel etablerade än kvinnorna.¹⁵

Diagram 5 | Etablering 2012 för examinerade från KY/YH år 2010, fördelat efter kön

¹⁵ Se sida 15-16

Som framgår av diagram 6 har etableringen varit högre för män än för kvinnor samtliga examensår under perioden 2004-2010. Skillnaden mellan kvinnor och män i etablering 1-2 år efter examen var något lägre för de examinerade år 2004. För övriga examensår under perioden 2005-2010 har skillnaden mellan könen legat omkring 10 procentenheter.

Diagram 6 | Andel etablerade 1-2 år efter examen från KY/YH, fördelat efter examensår och kön

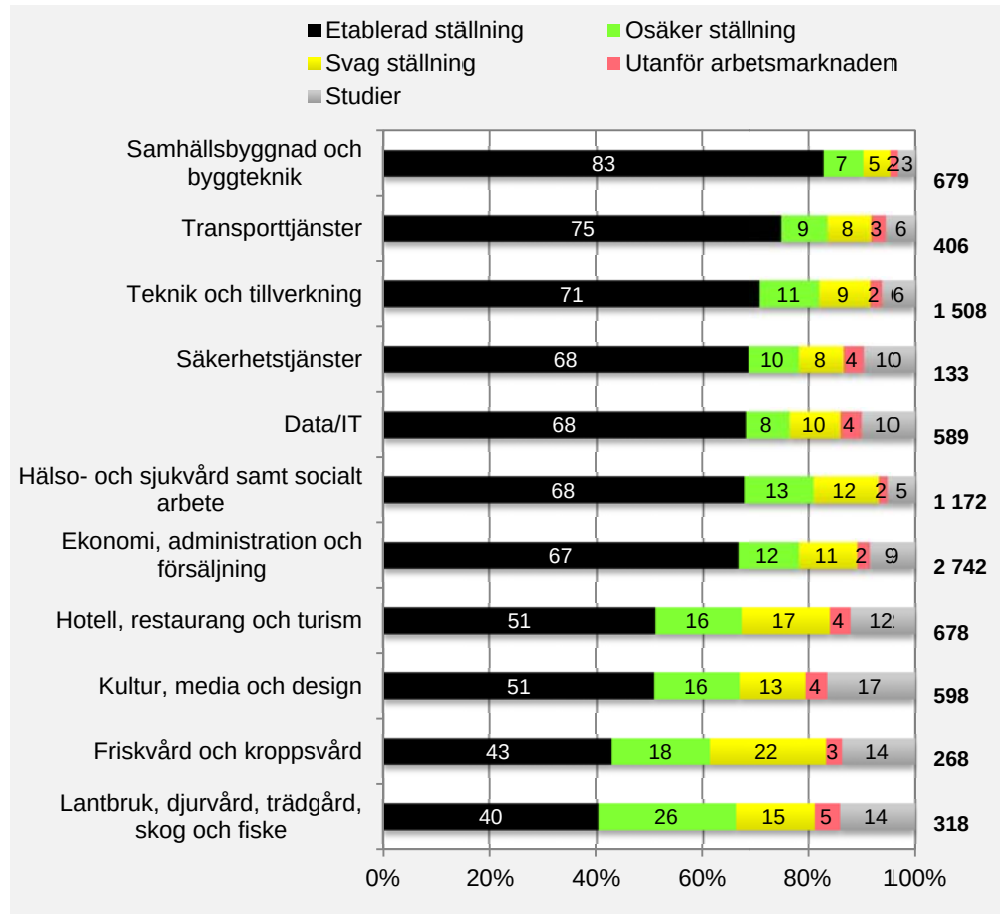
3.3 Skillnader mellan utbildningsområden

I diagram 7 visas examinerades etablering 1-2 år efter examen fördelat efter utbildningsområde. Det är endast de större utbildningsområdena som redovisas i rapporten.¹⁶ För uppgifter om etableringsstatus för övriga utbildningsområden hänvisas till den separata tabellbilaga som publicerats i samband med rapporten. I tabellbilagan redovisas examinerades etablering fördelat efter samtliga utbildningsområden.

Etableringen varierar i relativt stor utsträckning mellan de redovisade utbildningsområdena. Högst andel etablerade, av de som examinerades år 2010, fanns inom Samhällsbyggnad och byggt teknik. Av de som examinerades från utbildningar inom detta område var 83 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2012. Även inom Transporttjänster samt Teknik och tillverkning var andelen etablerade högre än 70 procent. Flera utbildningsområden hade också en etablering på strax under 70 procent; Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Lägst andel etablerade på arbetsmarknaden hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Friskvård och kroppsvård. För dessa två utbildningsområden var andelen etablerade 40 procent eller strax däröver. Generellt sett var både andelen med osäker eller svag etablering på arbetsmarknaden samt andelen studerande högre för utbildningsområden med låg etablering jämfört med utbildningsområden med hög etablering. Andelen utanför arbetsmarknaden var mellan 2 och 5 procent för samtliga av de redovisade utbildningsområdena.

¹⁶ I rapporten redovisas utbildningsområden med minst 50 examinerade år 2010.

Utbildningsområdena Pedagogik och undervisning, Journalistik och information, Juridik samt Miljövård och miljöskydd har färre examinerade än detta och har därför exkluderats i redovisningen.

Diagram 7 | Etablering 2012 för examinerade från KY/YH år 2010, fördelat efter utbildningsområde

Kommentar: Det är endast utbildningsområden med minst 50 examinerade som redovisas i diagrammet. Antal examinerade som ingår i redovisningen visas till höger om stapeln.

Hur arbetsmarknaden ser ut för olika yrken påverkar självklart etableringen för de examinerade inom ett utbildningsområde. Att etableringen varierar mellan utbildningsområden kan även till viss del förklaras av etableringsmåttets utformning. I yrken där andelen företagare är hög är andelen etablerade ofta relativt låg medan en hög andel etablerade ofta sammanfaller med en hög andel renodlade anställda. Detta beror på att det är vanligare att företagare har låga inkomster och därmed oftare hamnar i kategorin med osäker ställning på arbetsmarknaden. Hur vanligt det är med säsongsarbete och deltidsarbete kan också bidra till skillnader i etablering, både mellan utbildningsområden och mellan andra grupper av examinerade.

I tabell 2 nedan redovisas yrkesställningen¹⁷ år 2012 för de examinerade från KY/YH-utbildning år 2010 fördelat efter utbildningsområde. Av de examinerade år 2010 var 84 procent renodlade anställda år 2012 och 12 procent renodlade företagare eller kombinatorer. Det var således 96 procent av de examinerade år 2010 som haft ett arbete någon gång under år 2012. Andelen som ej förvärvsarbetat under år 2010 var 4 procent.

För samtliga av de redovisade utbildningsområdena var "renodlad anställd" den vanligaste yrkesställningen. Andelen renodlade anställda låg mellan 63 och 92 procent

¹⁷ Uppgifterna om yrkesställning kommer från SCB. Med renodlad företagare avses en egenföretagare eller företagare i eget AB som inte haft en anställning det aktuella året. Med kombinator avses en person som haft både anställning och varit företagare under det aktuella året.

för de olika utbildningsområdena. Det är inom utbildningsområden med låg etablering som andelen renodlade företagare eller kombinatörer var hög. För utbildningsområdena Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske, Friskvård och kroppsvård samt Kultur, media och design var andelen kombinatörer eller renodlade företagare omkring 30 procent. Dessa utbildningsområden var även dem som hade lägst andel etablerade på arbetsmarknaden. Omvänt var etableringen högre inom utbildningsområden med stor andel renodlat anställda. Undantaget var området Hotell, restaurang och turism där andelen etablerade var förhållandevis låg trots en relativt liten andel renodlade företagare/kombinatörer.

Tabell 2 | Andel etablerade och yrkesställning 2012 för examinerade från KY/YH år 2010, fördelat efter utbildningsområde
(Utbildningsområdena är sorterade i fallande ordning efter andelen etablerade.)

Utbildningsområde	Antal examinerade i uppföljningen	Andel (%) etablerade 2012	Yrkesställning 2012		
			Renodlad anställd	Kombinatör eller renodlad företagare	Ej förvärvsarbetsande
Samhällsbyggnad och byggt teknik	679	83%	89%	9%	2%
Transporttjänster	406	75%	92%	4%	4%
Teknik och tillverkning	1 508	71%	88%	9%	3%
Säkerhetstjänster	133	68%	84%	11%	5%
Data/IT	589	68%	79%	15%	6%
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	1 172	68%	89%	10%	2%
Ekonomi, administration och försäljning	2 742	67%	87%	10%	3%
Hotell, restaurang och turism	678	51%	87%	8%	5%
Kultur, media och design	598	51%	65%	28%	7%
Friskvård och kroppsvård	268	43%	69%	27%	4%
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	318	40%	63%	31%	6%
Totalt	9 261	65%	84%	12%	4%

Kommentar: Det är endast utbildningsområden med minst 50 examinerade som redovisas i diagrammet.

Andelen etablerade på arbetsmarknaden var totalt sett högre bland männen än bland kvinnorna. Som även tidigare etableringsstudier visat beror det till viss del på att utbildningsområdena med högst etablering har en stor andel manliga examinerade. Även inom många av utbildningsområdena har emellertid männen en större andel etablerade. Det är endast för ett av de elva redovisade utbildningsområdena som kvinnorna hade en större andel etablerade än männen (Hotell, restaurang och turism).

Av de elva utbildningsområdena är det inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt inom Teknik och tillverkning som skillnaden i etablering mellan könen var som störst. Inom dessa områden var andelen etablerade 19 respektive 15 procentenheter högre för männen än för kvinnorna.

Tabell 3 | Könsfördelning och andel etablerade för examinerade från KY/YH år 2010, fördelat efter utbildningsområde*(Utbildningsområdena är sorterade i fallande ordning efter andelen etablerade totalt).*

Utbildningsområde	Antal examinerade i uppföljningen	Könsfördelning (%)		Andel (%) etablerade 2012		
		Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor
Samhällsbyggnad och byggt teknik	679	78%	22%	83%	84%	78%
Transporttjänster	406	56%	44%	75%	77%	72%
Teknik och tillverkning	1 508	80%	20%	71%	74%	59%
Säkerhetstjänster	133	78%	22%	68%	69%	66%
Data/IT	589	84%	16%	68%	68%	67%
Hälsö- och sjukvård samt socialt arbete	1 172	11%	89%	68%	69%	67%
Ekonomi, administration och försäljning	2 742	27%	73%	67%	72%	64%
Hotell, restaurang och turism	678	20%	80%	51%	45%	53%
Kultur, media och design	598	45%	55%	51%	51%	51%
Friskvård och kroppsvård	268	12%	88%	43%	55%	41%
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	318	40%	60%	40%	52%	33%
Totalt	9 261	44%	56%	65%	71%	61%

Kommentar: Det är endast utbildningsområden med minst 50 examinerade som redovisas i tabellen.

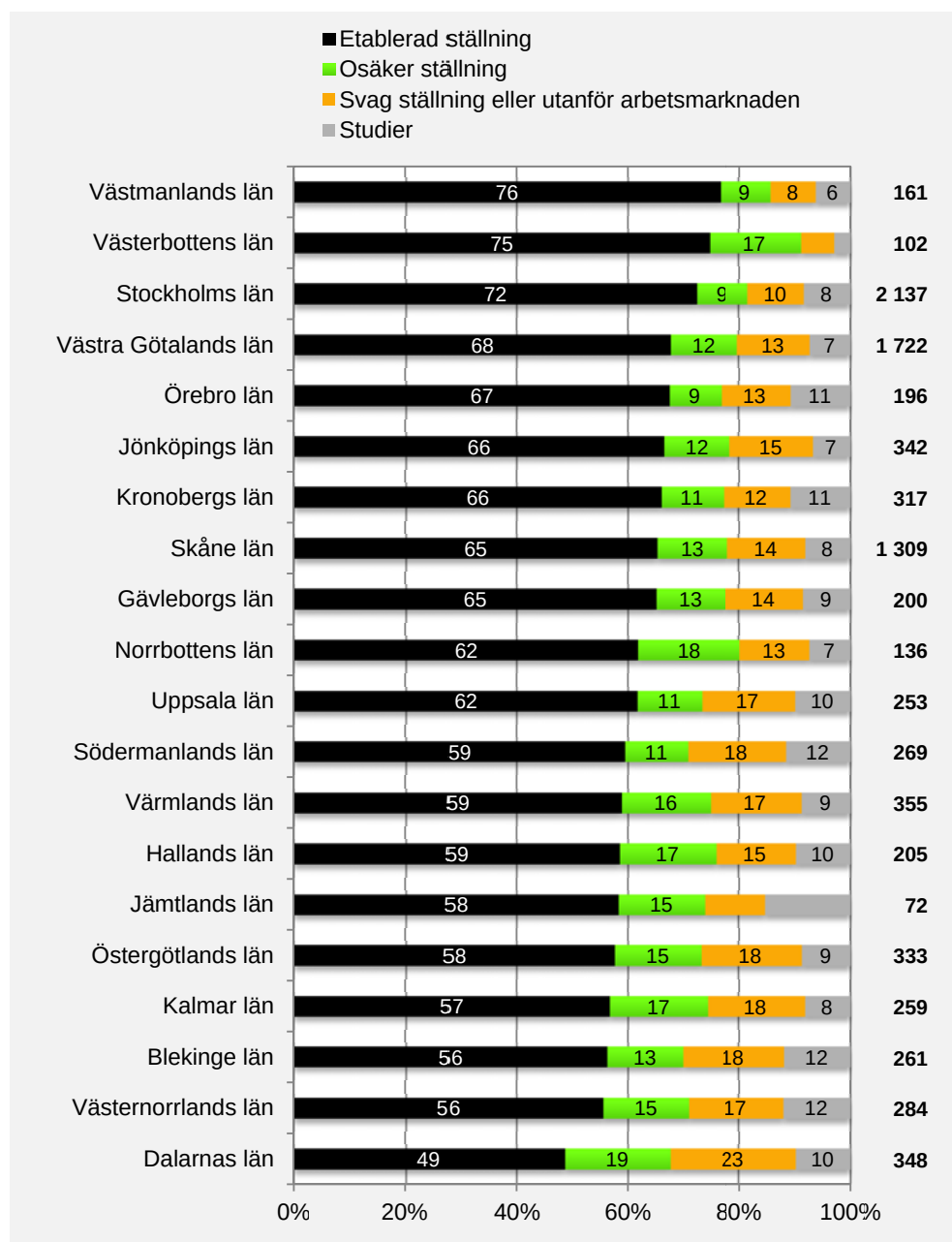
3.4 Etablering efter studielän

Nedan följer en redovisning av etableringen bland de examinerade fördelat efter studielän, det vill säga det län där utbildningen genomförts. Det är således inte säkert att den examinerade arbetar och/eller bor i det länet efter sina studier. Antalet examinerade varierar mellan studielänen. I de tre storstadslänen var det år 2010 mellan ungefär 1 500 och 2 500 som examinerades från en KY/YH-utbildning. I samtliga övriga län var antalet examinerade färre än 400. Vilka utbildningar som finns i länet och därmed vilka utbildningsområden som finns representerade varierar också mellan länen.

Etableringen bland de som examinerades år 2010 var som högst i Västmanlands län. Av de som studerat på en utbildning i Västmanlands län var 76 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2012. Även bland de som studerat i Västerbottens län och Stockholms län var andelen etablerade över 70 procent. Etableringen var som lägst i Dalarnas län. Av de examinerade år 2010 som studerat på en utbildning i detta län var 49 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2012.

De studielän där andelen etablerade är hög har relativt sett låga andelar som har en svag ställning på arbetsmarknaden eller som är utanför arbetsmarknaden. Andelen som står utanför arbetsmarknaden var 0-4 procent för samtliga län medan andelen med svag ställning varierar mer mellan länen. Även andelen med osäker ställning på arbetsmarknaden och andelen i studier varierar emellertid mellan länen.

Skillnader i etablering mellan studielänen kan bero på flera orsaker, bland annat vilka KY/YH-utbildningar som finns i länet. Studeras etableringen fördelat efter både studielän och utbildningsområde visar det sig emellertid att det finns skillnader i etablering mellan länen även inom flera av utbildningsområdena. Dessa skillnader kan emellertid bero på att vilka utbildningar som bedrivs inom utbildningsområdet varierar mellan länen. Skillnader i etablering kan också bero på hur arbetsmarknaden i länet ser ut och vilka möjligheter det finns till arbetspendling. Några säkra slutsatser kring vad skillnaderna i etablering mellan studielänen beror på går däremot inte att göra utifrån materialet.

Diagram 8 | Etablering 2012 för examinerade från KY/YH år 2010, fördelat efter studielän

Kommentar: Antal examinerade som ingår i redovisningen visas till höger om stapeln.

Andelen med svag ställning och andelen utanför arbetsmarknaden redovisas sammanslaget på grund av sekretesskäl. Av samma skäl redovisas inte alla andelar för Västerbottens län och Jämtlands län.

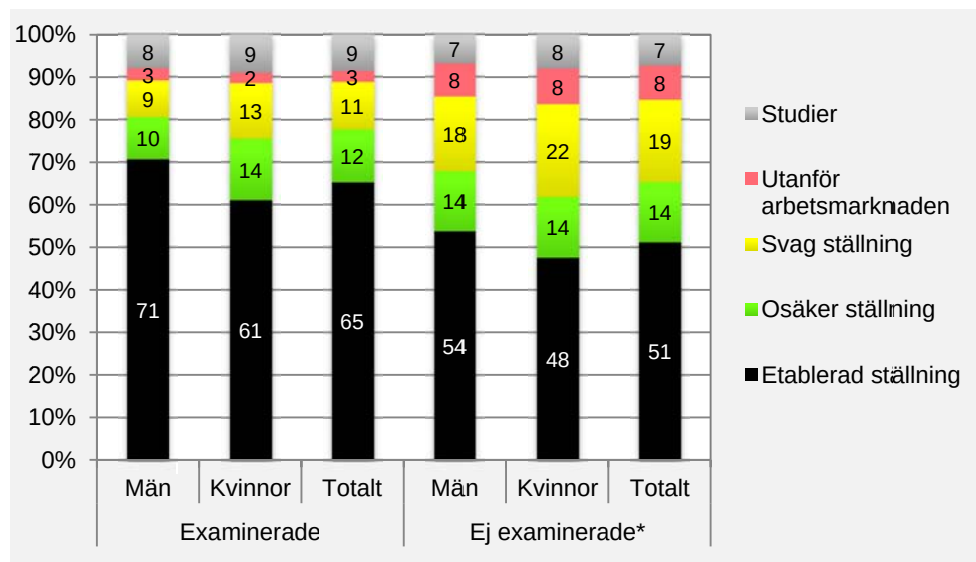
För de flesta studielänen var etableringen högre bland examinerade med examensår 2010 jämfört med examinerade med examensår 2009. Det var endast för Södermanlands län som andelen etablerade minskade mellan dessa år. Både Västmanlands län och Västerbottens län hör i sin tur till de studielän där andelen etablerade ökade mest mellan dessa examensår. Allra störst ökning av andelen etablerade uppvisar emellertid Jämtlands län och Värmlands län. Här bör dock poängteras att endast 72 personer examinerades från studier i Jämtlands län under år 2010.

3.5 Etableringen bland dem som inte tagit examen

Studerande som genomgått stora delar av KY/YH-utbildningen men inte tagit examen (benämns fortsättningsvis ej examinerade) är i lägre grad etablerade på arbetsmarknaden än de som tagit sin examen. Av de ej examinerade som gick på utbildningar som avslutades under år 2010 var 51 procent etablerade på arbetsmarknaden år 2012. Motsvarande andel för de examinerade var 65 procent. Andelen med etablerad ställning var därmed 14 procentenheter högre för dem som tagit examen. Bland de som inte tagit examen var det både en större andel med svag ställning på arbetsmarknaden och en större andel som helt stod utanför arbetsmarknaden.

Liksom bland de examinerade var etableringen bland de ej examinerade högre för män än för kvinnor. Skillnaden mellan könen var emellertid mindre bland de ej examinerade.

Diagram 9 | Etablering 2012 för examinerade och ej examinerade från KY/YH år 2010, fördelat efter kön

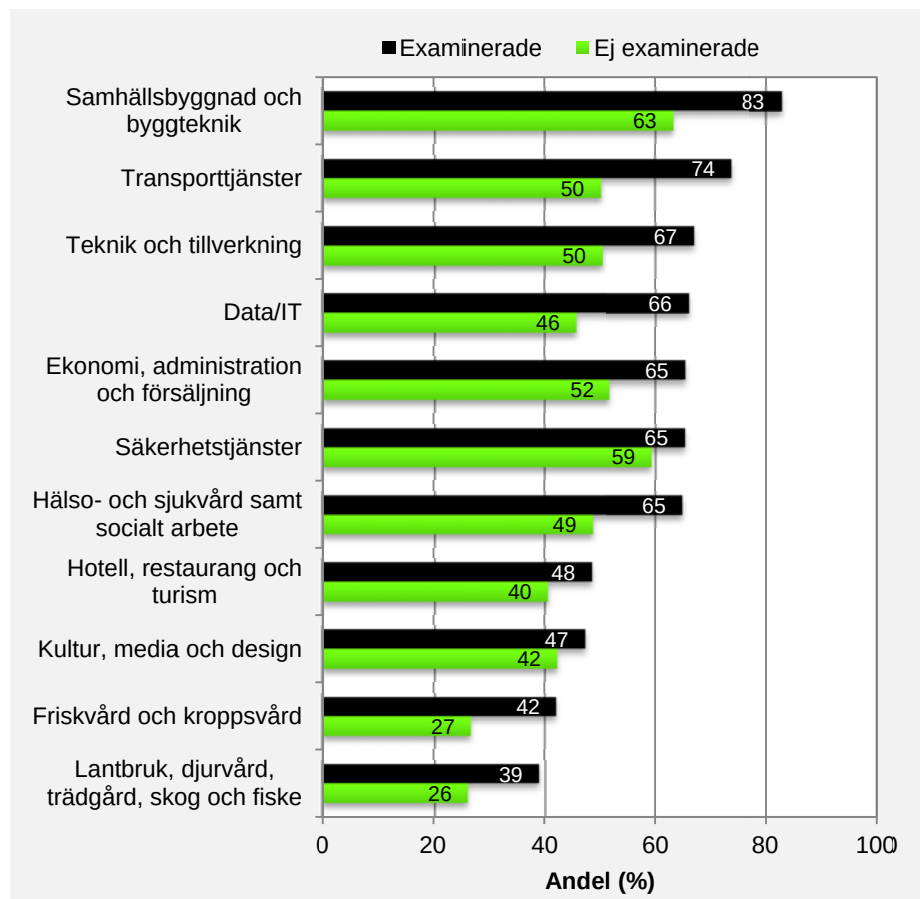

Kommentar: Med "Ej examinerade" avses studerande som genomgått stora delar av utbildningen men inte tagit examen.

Både för avslutningsår 2009 och 2010 var skillnaden i etablering 1-2 år efter utbildningen mellan examinerade och ej examinerade 14 procentenheter. Skillnaden i etablering mellan examinerade och ej examinerade varierar emellertid en del mellan utbildningsområdena. Nedan redovisas andelen etablerade bland examinerade respektive ej examinerade under åren 2009 och 2010 fördelat efter utbildningsområde. Bland de elva större utbildningsområden som redovisas i diagrammet varierar skillnaden mellan examinerade och ej examinerade från 5 procentenheter för Kultur, media och design till 24 procentenheter för Transporttjänster.

För vissa utbildningsområden var etableringen för de ej examinerade högre än etableringen för de examinerade i andra utbildningsområden. De ej examinerade inom Samhällsbyggnad och byggteknik hade exempelvis en högre etablering än de examinerade inom utbildningsområdena Hotell, restaurang och turism, Kultur, media och design, Friskvård och kroppsvård samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske.

Diagram 10 | Andel (%) etablerade 1-2 år efter examen från KY/YH, fördelat efter utbildningsområde. Avser examensår 2009 och 2010

Kommentar: Endast utbildningsområden med minst 50 examinerade respektive ej examinerade redovisas i diagrammet. Med "Ej examinerade" avses studerande som genomgått stora delar av utbildningen men inte tagit examen.

4 Avslutande reflektioner

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på flera sätt där etableringsstatus är ett av dem. För att räknas som etablerad, utifrån den definition som SCB tagit fram, räcker det inte att ha arbete utan det ställs krav på såväl inkomsten som på arbetets omfattning. Denna uppföljning visar att av de som examinerades från en KY/YH-utbildning år 2010 hade 65 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden under år 2012. Som jämförelse kan nämnas att 96 procent av de KY/YH-examinerade år 2010 hade haft ett arbete någon gång under år 2012.

Det är viktigt att begreppet etableringsstatus, som används i den här studien, inte blandas ihop med mätningar av sysselsättning. Etableringsstudien är ett komplement till den sysselsättningsundersökning som myndigheten gör året efter examen via en enkät till de examinerade. Förutom att de båda uppföljningarna mäter anknytningen till arbetsmarknaden på olika sätt (etableringsstatus under ett kalenderår respektive huvudsaklig sysselsättning vid undersökningstillfället) har de också olika för- och nackdelar. I etableringsstudien, som baseras på registerdata, bedöms alla individers ställning på arbetsmarknaden utifrån samma kriterier. I den enkätundersökning som myndigheten genomför är det den examinerade själv som uppger sin sysselsättningsstatus. I en enkätundersökning förekommer också en viss osäkerhet på grund av bortfallet. En nackdel med registerstudier är i stället aktualiteten i uppgifterna eftersom registeruppgifterna har en viss eftersläpning i tiden. Merparten av de utbildningar som ingår i den här etableringsstudien är därför kvalificerade yrkesutbildningar, föregångare till nuvarande yrkeshögskoleutbildningar.

Det är 90 procent av de examinerade 2010 som enligt SCB var sysselsatta år 2012, vilket innebär att de hade ett arbete (som anställd eller företagare) minst en timme per vecka under november månad. Andelen sysselsatta enligt SCB:s uppgifter är därmed något högre än i myndighetens enkätundersökning om examinerade år 2010 och deras sysselsättning året efter examen. Där uppgav närmare 86 procent¹⁸ att de hade arbete som huvudsaklig sysselsättning året efter examen. Myndighetens enkätundersökning avser emellertid huvudsaklig sysselsättning och mätningen sker närmare examen. Det är därför rimligt att andelen är något lägre i myndighetens enkätundersökning än i SCB:s sysselsättningsstatistik.

Som den här etableringsstudien visat finns det stora skillnader i etablering mellan olika grupper av KY/YH-examinerade. Kvinnorna har lägre etablering på arbetsmarknaden än männen och examinerade från vissa utbildningsområden har betydligt högre etablering än examinerade från andra utbildningsområden. Att män har en högre etablering än kvinnor kan till viss del förklaras av skillnader i vilka utbildningar man väljer. Detta eftersom männen är i majoritet inom utbildningsområden med hög etablering medan det motsatta gäller för kvinnor. Även inom utbildningsområdena har emellertid män i flera fall högre andel etablerade än kvinnorna. Inom varje utbildningsområde förekommer utbildningar inom många olika utbildningsinriktningar. För att få en tydligare bild av skillnader i etablering mellan kvinnor och män skulle en analys av etableringen för olika utbildningsinriktningar behöva göras.

De KY/YH-examinerades etablering på arbetsmarknaden har också varierat över tid. Säkerligen beroende på bland annat skillnader i konjunktur och arbetsmarknadsläget för utbildade inom ett visst område. Eftersom de utbildningar som bedrivs inom yrkeshögskolan syftar till att motsvara arbetslivets behov varierar utbildningsbudet till viss del både kvantitativt och innehållsmässigt över tid. Detta kan också påverka variationen över tid vad gäller andelen etablerade.

¹⁸ Med 95-procents sannolikhet låg andelen med arbete (anställning eller eget företagande) som huvudsaklig sysselsättning mellan 85 och 87 procent.

Etableringsstudien visar även att de KY/YH-examinerades etablering på arbetsmarknaden varierar kraftigt mellan utbildningsområdena. Variationerna kan bero på många olika saker. Deltidsarbete, visstidsanställningar och säsongsarbete kan vara orsaker till lägre andelar etablerade inom vissa områden och speciellt i början av yrkeskarriären. Att vissa områden har lägre etablering än andra beror även till viss del på hur måttet etableringsstatus är utformat. Som tidigare nämnts hamnar företagare oftare i kategorin osäker ställning på arbetsmarknaden på grund låga arbetsinkomster. Detta gör att en stor andel företagare kan medföra en lägre andel etablerade. Att den geografiska rörligheten inte är tillräckligt stor eller att arbetsmarknadens behov är lägre än antalet examinerade skulle också kunna ligga bakom låga etableringsandelar inom vissa områden.

Universitetskanslersämbetet gör motsvarande uppföljningar av högskoleexaminerades etablering på arbetsmarknaden. Samma mått på etablering (etableringsstatus) används i dessa uppföljningar men med skillnad att studerande exkluderas innan andelen etablerade beräknas och att uppföljningen sker 0,5-1,5 år efter examen, att jämföra med 1-2 år efter examen som används i denna uppföljning av KY/YH-examinerade. Det finns också skillnader mellan högskola och kvalificerad yrkesutbildning/yrkeshögskola vad gäller att ta examen som gör det problematiskt att göra helt korrekta jämförelser. Att ha examinerats från en KY/YH-utbildning innebär att man har avslutat sina studier med godkänt resultat. Med examinerade ett visst år räknas de som tagit examen från utbildningar som avslutades under det året. Det vill säga examinerade mäts utifrån utbildningens slutdatum och inte utifrån det datum den examinerade fullgjort utbildningen. För examinerade från högskolan innebär examinering att den studerande tagit ut sin examen. De studerande på högskolan kan därmed i praktiken ha tagit ut sin examen flera år efter att studierna avslutats.

När studerande exkluderas innan beräkningen av andelen etablerade blir andelen etablerade högre. Andelen etablerade år 2012 av de som examinerats från en KY/YH-utbildning år 2010 blir då 71 procent. Enligt Universitetskanslersämbetets studier har andelen etablerade år 2007-2011 legat mellan 75 och 80 procent för de som tagit examen från universitet eller högskola 0,5-1,5 år tidigare. Merparten av de som examinerats från utbildningar inom universitet och högskola, och ingått i uppföljningen, har en yrkesexamen. Universitetskanslersämbetets uppföljning har också visat att andelen etablerade är högre bland examinerade med yrkesexamina än bland examinerade med generella examina. Etableringen efter vissa yrkesexamina är särskilt hög därför att de i stor utsträckning är vidareutbildningar för redan yrkesverksamma, det gäller främst psykoterapeuter, yrkeslärare, specialistsjuksköterske- och specialpedagog-examen.¹⁹ Dessa grupper påverkar således den genomsnittliga andelen etablerade för hela högskolesektorn.

Som tidigare nämnts har de flesta av de examinerade år 2010 som följs upp i den här studien gått en KY-utbildning. Eftersom YH-utbildningarna successivt har ersatt KY-utbildningarna kommer andelen YH-utbildade att vara större i kommande års uppföljningar. De sista examinerade från KY-utbildningarna avslutade sin utbildning år 2013. Det kommer därför att vara angeläget att i framtiden följa hur övergången till en ny utbildningsform har påverkat de examinerades etablering på arbetsmarknaden.

¹⁹ Universitetskanslersämbetet (2013), *Etablering på arbetsmarknaden 2011-examinerade läsåret 2009/2010*, rapport 2013:11

5 Bilagor

5.1 Teknisk beskrivning

Statistiska centralbyrån (SCB) har på uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) tagit fram en databas med registeruppgifter om examinerade från kvalificerade yrkesutbildningar (KY) samt yrkeshögskoleutbildningar (YH) och deras etablering på arbetsmarknaden.

Populationen har hämtats från Myndigheten för yrkeshögskolans administrativa system samt från SCB:s utbildningsregister. Den utgörs huvudsakligen av examinerade från KY eller YH under åren 2004-2010. Förutom examinerade ingår även studerande som genomgått stora delar av dessa utbildningar men som inte tagit examen. Det finns personer som förekommer under fler än ett år och i vissa fall flera gånger under samma år. I materialet utgör varje observation ett undersökningsobjekt. Det innebär att materialet inte har rensats för dubbletterpersoner.

När personerna följs upp efter avslutad utbildning blir populationen mindre än den ursprungliga. Det handlar om emigrerade personer och personer som avlidit. En emigrerad person kan vid återmigration finnas i populationen senare år. Det finns emellertid personer som flyttar utomlands utan att anmäla detta. För att försöka komma till rätta med denna övertäckning har personer som helt saknar inkomst i Sverige definierats som utanför populationen och har exkluderats i redovisningen av de examinerades etablering. Även personer som under examensåret hade en utbildningsnivå som var högre än nivån på KY-utbildningen har exkluderats ur populationen.

I nedanstående tabell visas antal examinerade/ej examinerade som ingår i uppföljningen för respektive uppföljningsår. År 2010 var antalet examinerade drygt 10 500. I uppföljningen av deras etablering på arbetsmarknaden 1-2 år senare (år 2012) ingår 9 261 examinerade.

Tabell 4 | Populationsstorlekar

Population	Uppföljningsår								
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Examen 2004	4 074	4 031	4 023	4 014	4 009	3 998	3 994	3 979	3 971
Examen 2005		4 904	4 851	4 836	4 817	4 798	4 785	4 770	4 757
Examen 2006			5 891	5 818	5 797	5 782	5 768	5 746	5 740
Examen 2007				7 214	7 124	7 115	7 097	7 075	7 065
Ej examinerad 2007				1 832	1 791	1 785	1 779	1 781	1 779
Examen 2008					8 148	8 048	8 019	7 984	7 961
Ej examinerad 2008					2 093	2 048	2 052	2 046	2 042
Examen 2009						8 902	8 785	8 754	8 735
Ej examinerad 2009						2 033	1 991	1 978	1 979
Examen 2010							9 419	9 285	9 261
Ej examinerad 2010							2 350	2 305	2 298

Med "Ej examinerad" avses studerande som genomgått stora delar av utbildningen men inte tagit examen.

Utbildningsomgångarna inom KY/YH startas och avslutas vid olika tidpunkter under året. Majoriteten av utbildningsomgångarna avslutas dock under första halvåret och då främst under maj och juni. Av de examinerade år 2010 var det 75 procent vars utbildningar avslutades under första halvåret och 25 procent under andra halvåret. Av de

examinerade under andra halvåret var det drygt hälften vars utbildning avslutades under december månad.

Tabell 5 | Andel (%) examinerade från KY/YH per examensmånad för respektive år 2004-2010

Månad	Examensår						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Januari	1%	2%	2%	3%	4%	4%	4%
Februari	1%	1%	0%	1%	2%	2%	1%
Mars	3%	2%	2%	3%	3%	2%	2%
April	6%	2%	1%	2%	1%	2%	3%
Maj	31%	27%	21%	20%	30%	27%	22%
Juni	33%	40%	48%	46%	37%	40%	43%
Juli	4%	2%	0%	1%	1%	2%	3%
Augusti	3%	1%	2%	2%	2%	1%	3%
September	2%	2%	3%	3%	2%	1%	1%
Oktober	5%	4%	3%	2%	3%	3%	3%
November	3%	4%	3%	4%	4%	3%	3%
December	9%	12%	15%	15%	12%	13%	13%
Summa	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal examinerade	4 387	5 320	6 377	7 830	8 968	9 907	10 510

Etableringsmättet avser etableringen under ett kalenderår och för att räknas som etablerad ska man exempelvis inte ha varit arbetssökande en enda dag under året och man får inte ha varit studerande. Examinerade i slutet av året har därmed begränsade möjligheter att vara etablerade redan året efter examen. Av denna anledning har etablering andra året efter examensåret valts som det centrala måttet. Det innebär i praktiken att uppföljningen sker 1-2 år efter examen, men att merparten av de examinerade följs upp 1,5 år efter examen.

För samtliga individer i populationen har SCB hämtat uppgifter från registret över totalbefolkningen, utbildningsregistret, yrkesregistret samt SCB:s LISA-databas (Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier). SCB har sedan skapat en databas med avidentifierade individuppgifter kring utbildning, sysselsättning och demografi. Denna databas har levererats till Myndigheten för yrkeshögskolan att användas för att undersöka de examinerades etablering på arbetsmarknaden.

Variabeln som anger etableringsstatus är skapad av SCB i samarbete med dåvarande Högskoleverket för rapporter om etableringen på arbetsmarknaden. På grund av eftersläpningar i statistiken är 2012 det senaste året som det finns etableringsdata för.

5.2 Definitioner och förklaringar

5.2.1 Etableringsstatus

I den här rapporten redovisas etableringsstatusen efter fem olika kategorier. Nedan anges dessa definitioner enligt 2012 års inkomstgränser.

Etablerad ställning

- Sysselsatt i november månad det aktuella året enligt den definition som SCB använder i sysselsättningsregistret.
- Den sammanräknade arbetsinkomsten är minst 209 100 kronor.
- Inga händelser som påvisar förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning. Arbetslösheten kan vara på hel- eller deltid och gäller även arbetssökande med tillfällig timanställning.
- Individen är inte studerande eller utanför populationen.

Osäker ställning

- Arbetsinkomst i intervallet 177 000–209 000 kronor.
- Individen har en lägre arbetsinkomst än 177 000 kronor, men är att betrakta som företagare, det vill säga har inkomst från aktiv näringsverksamhet.
- Arbetsinkomsten överstiger 209 000 kronor, men det förekommer arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder under året.
- Arbetsinkomsten överstiger 209 000 kronor, men individen uppfyller inte definitionen på punkten "sysselsatt i november månad"
- Individen är inte studerande eller utanför populationen.

Svag ställning

- Arbetsinkomst i intervallet 1–176 900 kronor. I denna grupp kommer arbetsinkomsten enbart från anställning.
- Arbetsinkomsten 177 000 kronor eller mer, men det finns förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar under året.
- Individen är inte studerande eller utanför populationen.

Utanför arbetsmarknaden

- Det saknas inkomst från förvärvsarbete under det aktuella året.
- Individen är inte studerande eller utanför populationen.

Studerande

- Individen har under det aktuella året varit registrerad i högskolans forskarutbildning.
- Individen har under det aktuella året varit registrerad i högskolans utbildning på grundläggande eller avancerad nivå samtidigt som studiestöd mottagits.
- Individen har mottagit minst 2 000 kronor i studiemedel under året, men har inte varit registrerad i någon högskoleutbildning.

5.2.2 Övriga begrepp

Nedan förklaras vissa övriga begrepp som används i rapporten.

Arbetsinkomst (Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar)

Arbetsinkomsten omfattar kontant bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, sjukpenning, havandeskapspenning, smittbärarpenning, sjuklönegaranti, skattepliktig arbetsskadeersättning, rehabiliteringsersättning, föräldrapenning vid barns födelse och adoption, tillfällig föräldrapenning vid vård av barn samt närståendepenning. Arbetsinkomst registreras enbart för personer som haft kontant bruttolön eller inkomst av aktiv näringsverksamhet under det aktuella året.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

De arbetsmarknadspolitiska åtgärder som ingår är arbetspraktik, jobbgaranti för ungdomar, jobb- och utvecklingsgaranti, jobb- och utvecklingsgarantin fas 3, arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetsmarknadsutbildning, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning, förberedande utbildning, prova på-plats, lärlingsplats, jobbsökar- och vägledningsinsatser, fördjupad kartläggning och vägledning, praktisk kompetensutveckling, arbetslivsintroduktion, lyft samt aktiviteter inom vägledning och platsförmedling.

Företagare

Personer som har ett företag som sitt huvudsakliga förvärvsarbete klassificeras som företagare. Uppgiften kommer från Statistiska centralbyråns definition enligt begreppet yrkesställning. Yrkesställningen skiljer på anställda och företagare. Företagare kan vara antingen egenföretagare eller driva ett företag (aktiebolag) i delägarskap med någon annan.

Kombinator

Personer som har både anställning och är företagare under det aktuella året.

Renodlad Företagare

Som renodlad företagare klassificeras egenföretagare och företagare i eget AB som inte innehaft en anställning det aktuella året.

Sysselsättning/sysselsatt

Enligt SCB:s sysselsättningsregister räknas en person som sysselsatt om man utfört förvärvsarbete, antingen som egen företagare eller som anställd, motsvarande minst en timme per vecka under november månad det aktuella året.

Yrkesställning

Yrkesställningen anger om personen varit renodlad anställd, kombinator eller företagare. Personer som enbart varit anställda under året räknas som anställd. Personer som enbart haft inkomst från egen näringsverksamhet eller varit anställd i eget aktiebolag räknas som renodlad företagare. Kombinator är de personer som både haft inkomst från egen näringsverksamhet och från annan anställning under året.

5.3 Utbildningsområden inom yrkeshögskolan enligt SUN 2000

Utbildningsområde inom YH och KY	SUN inriktning
Data/IT	48 Data
Ekonomi, administration och försäljning	34 Företagsekonomi, handel och administration
Friskvård och kroppsvård	813 Idrott och friskvård 815 Hår- och skönhetsvård
Hotell, restaurang och turism	811 Hotell, restaurang och storhushåll 812 Turism, resor och fritid
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72 Hälso- och sjukvård 76 Socialt arbete och omsorg
Journalistik och information	32 Journalistik och information
Juridik	38 Juridik och rättsvetenskap
Kultur, media och design	21 Konst och media
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog, fiske	62 Lantbruk, trädgård, skog och fiske 64 Djursjukvård
Miljövård och miljöskydd	85 Miljövård och miljöskydd
Pedagogik och undervisning	14 Pedagogik och lärarutbildning
Samhällsbyggnad och byggt teknik	58 Samhällsbyggnad och byggnadsteknik
Säkerhetstjänster	86 Säkerhetstjänster
Teknik och tillverkning	52 Teknik och teknisk industri 54 Material och tillverkning
Transporttjänster	84 Transporttjänster
Övriga	Övriga inriktningar

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se